

" ...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ:

Çanakkale Ağır Ceza Mahkemesi'nin 13.10.1989 günlü, Esas: 1989/ 395 Mut. sayılı kararı aynen şöyledir:

"Sav: a-) Yargılının Savı: Yargılı 23.8.1989 ve 20.9.1989 günlü dilekçelerinde; müebbet ağır hapis cezalarının TCK'nun 13. md. uyarınca 36 yıl üzerinden hesaplandığını, 647 sayılı yasanın 19. md. göre de 20 yılı iyi'halle geçiren müebbet yargılısının koşullu tahliye edildiğini, oysa içtimalı 36 yıl ağır hapis cezasına yargılı kılınanların 647 sayılı yasanın 19. md. göre cezalarının 1/2 sini geçirmeleri üzerine koşullu salıverdiklerini, 647 sayılı yasanın 1986 yılında yapılan 3267 sayılı yasa değişikliğinden önce, içtimalı 36 yıl yar-gılılarıyla, müebbet yargılıların iyi hal durumunda 24 yılın bitiminde salıverildiklerini ve 3267 sayılı yasanın bu eşitliği bozduğunu, bu durumun kıygnılığına yol açtığını ileri sürmüştür.

b-) C. Başsavcılığının Savı: C. Başsavcılığı Mahkememize sunduğu 22.9.1989 günlü dilekçesinde;

Müebbet ağır hapsin TCK'nun 13. md. gereği 36 yıl üzerinden hesaplandığını, içtimalı ağır hapis cezalarında da üst sınırın 36 yıl olduğunu, 647 sayılı nın 19/1 md. uyarınca iyi hal durumunda içtimalı 36 yıla yargılıların 18 yılda ve 2148 sayılı yasa uygulamasıyla da 14 yıl 4 ay 26 gün sonunda salıverilirlerken, gene üst sınırı 36 yıl olan müebbetlerin 647 sayılı nın 19/1 md. gereği 20 yılın sonunda ve 2148 sayılı uygulamasıyla 16 yıl 2 günün sonunda salıverildiklerini oysa 3267 sayılı değişikliğinden önce 647 sayılı 19/1 md. TCK'nun 13. md. uyusumlu uygulandığını, müebbetlerin iyi hal durumunda 24 yılda ve içtimalı 36 yıl cezalarının da, geçici cezalarda iyi hal durumunda 1/3 atıldığından 24 yılda salıverildikleri nedeniyle, ortada bir uyum ve eşitlik bulunduğuna, 11.3.1986 gün ve 3267 sayılı yasanın her ne denli müebbet iyi hallilerin cezasını 24 yıldan 20 yıla indirmekle yargılı lehine bir yeni durum kurmuş olmakla birlikte, değişiklik öncesi, eşit gün cezaevinde kalan müebbetlerle içtimah 36 yıla yargılı olanlar arasında müebbet aleyhine 1 yıl 7 ay 6 günlük bir ayırım oluşturduğunu 647 sayılı yasanın geçici 4. maddesinin TCK'nun 13 / son md. deki müebbet cezasının 36 yıl olduğu kuralını değiştirmediklerini ve sonuçta içtimah 36 yıla yargılıları müebbet yargılıların 647 sayılı yasanın 19/1 md. leri gereği 1 / 2 ve 20 yıllık meşruten tahliye sürelerini kötü halle geçirdikten her ikisinin de 36 yıl sonunda tahliye edilirlerken, iyi hal durumunda müebbetin 1 yıl 7 ay 6 gün çok yatması durumunun; C.A.T.'ın cezasının infazı yönünden duraksama oluşturduğunu ve CMUK'nun 402. maddesi uyarınca bir karar verilmesini talep etmiştir.

Sav Sonucu ve Görüş: a-) Yargılının sav sonuçları: CMUK. nun 405. maddesi uyarınca savlarının sonucunu belirttiği 4.10.1989 günlü dilekçesinde, yargılı:

TCK'nun 13. maddesinin "Müebbet ağır hapis cezası, 36 sene üzerinden hesap edilerek muvakkat ağır hapsin tabi olduğu şartlar altında geçer." hükmünün yürürlükte olması gerektiğini, aksi takdirde infaz yasasının hiç bir olanağından müebbetlerin yararlandırılmayacağını, sonuçta, 647 sayılı yasanın 19. maddesindeki "Müebbet ağır hapis cezasına hükümlüler 20 yıllarını diğer" tümceciğinin Anayasanın eşitlik ve hukuk devleti ilke ve maddelerine aykırı olduğunu, bu tümcenin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmasını istemiştir.

b-) C. Savcısının Sav, Sonuç ve Görüşleri: C. Savcısında CMUK. nun 405. maddesi gereği 4.10.1989 günü Mahkememize sunduğu görüş ve sav sonuçlarında;

Öncelikle CMUK. nun 402. maddesi uyarınca infazda oluşan duraksama nedeni ile Mahkememize başvurma durumunun Anayasanın 152 ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Yasanın 28. maddesinin öngördüğü biçimde açılmış olan bir dava olarak kabulü gerektiğini, ortada bir çelişme olmakla bunun giderilmesi süresinin, davayı oluşturduğunu, nitekim Profesör Nurullah Kunter'in bir kişiye suç yüklenmesiyle başlayan süreci asıl ceza davası olarak tanımlayıp tali ceza davaları sınıflamasına da, infaz davalarını soktuğunu ve infazla ilgili olarak oluşan uyuşmazlıkların halli için yargılama makamlarına başvurmayı infaz davası olarak tanımladığını belirterek müebbet cezasının 36 yıla eşit olduğuna göre, 36 yıl içtimah cezaya yargılı iyi halli ile müebbet (36 yıl) cezalı iyi hallinin cezalarının özdeş nicelikte infazı gerekirken müebbet cezasının 1 yıl 7 ay 6 gün fazla oluşu durumunun Anayasa'nın 2 ve 10. maddelerinde tanımlanan hukuk devleti ve eşitlik ilkeleri ile çekiştiğini, 647 sayılı yasanın 19/1 maddesindeki müebbetler için 20 yılı içeren tümceciğin iptali durumunda TCK'nun 13/son maddesinin işlerlik kazanarak müebbetlerin de iyi hal durumunda 36 yıl içtimahlılara eşit duruma getirilebileceğini bu nedenle işin Anayasa Mahkemesine iletilmesini talep etmiştir.

Gerekçe: a-) Ön Sorun: C. Başsavcılığının CMUK. nun 402. maddesi uyarınca infazda duraksamaya düşmesi sonucu mahkememizden bir karar istemesi durumunun; Anayasanın 152 ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Yasanın 28. maddesindeki öngördüğü anlamda "bir dava" sayılıp sayılamayacağı konusunda öncelikle İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku ve Ceza Usul Hukuku Profesörü Nurullah Kunter'in "Cezanın infazı sırasında infazla ilgili olarak ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözülmesi için yargı merciine başvurulmasını; infaz davası ve tali ceza davası sayan" görüşüne Mahkememizde katılmaktadır (Ceza Muhakemesi Hukuku 1964, 2. baskı, s. 126-127).

b-) Yasal Durum: CAT. müebbet cezasını TCK'nun 13/son maddesi gereği 36 yıl üzerinden hesaplamak gerekeceği, 647 sayılı yasanın geçici 4. maddesinin müebbet cezasının üst sınırının 36 yıl olduğu konusundaki TCK'nun 13/son maddesinin bu anlamını değiştirmedeği ancak; 647 sayılı yasanın TCK'nun 13/sonundaki müebbetlerin muvakkat ağır hapsin tabi olduğu şartlara bağlı oldukları konusundaki yargısının uygulanırlığını yitirip iyi hal durumunda 647 sayılı yasanın 19/1 maddesi gereği müebbetlerin 20 yılın sonunda, içtimalı 36 yıl ağır hapis yargıllarının 18 yıl sonunda tahliyelerinin gerektiğini öngördüğü, 11.3.1986 gün 3267 sayılı yasa değişikliğinden önceyse 36 yıla içtimalı cezalılarla, müebbet cezalılardan her ikisinin de 24 yılın sonunda tahliye olmaları durumunun 647 sayılı yasanın 19 / 1 maddesiyle TCK'nun 13. maddesi arasında uyum ve üst sınırları 36 yıl olan müebbet ve içtimalı ağır hapis muvakkatinin infazları sırasında eşitlik ve uygunluk bulunduğu, bugün bu eşitliğin ortadan kalktığı ve içtimalı 36 yıla yargılı ile müebbet yargılısının 647 sayılı yasanın 19 / 1 maddesi gereği 1/2 ve 20 yıllık meşruten tahliye süresini kötü halle geçirmeleri durumunda 36 yılın sonunda eşit infazla tahliye olurlarken iyi hal durumundaki indirimdeyse 36 yıllıkların 1/2 indirimle 18 yılın sonunda müebbet-lerinse yasa gereği 20 yılın sonunda tahliye oldukları, 2148 sayılı yasanın da uygulanmasıyla 36 yıla içtimahların 14 yıl 4 ay 26 gün infazla salıverildikleri ve bu gruba eşit yani üst sınırı 36 yıl olan müebbetlerinse 16 yıl 2 gün infaz sonunda salındıklarından 1 yıl 7 ay 6 gün daha çok cezaevinde yattıkları anlaşılmaktadır.

Her ne denli, yasa koyucunun müebbetlere iyi hal alt sınırından 36 yıl içtimahlılara göre daha ağır yaptırım uygulamayı amaçladığı öne sürülebilirse de, bu eşitsizlik 1986 yılından sonra oluşmuştur. Önceki yıllarda iki kategori yargılı arasında infazda eşitlik söz konusudur. Kaldı

ki, kötü halli durumunda üst sınırdaki iki kategori yargılılar 36 yıl yatarlarken, iyi hal durumunda -alt sınırdaki- gerçekleşen ayırım yasa koyucunun müebbetle ağır yaptırım uyguladığı savı ile yanıtlamak olanaklı değildir. Çünkü, müebbetin üst sınırın 40 yılda çıkarılmamıştır. Gene 36 yıldır. Ve müebbetle 36 yıl muvakkat arasında hiç bir ayırım yoktur. Bu iki kategoriyi TCK'nun 11 ve 647 sayılı yasanın 1-3. maddeleri; "uzun veya kısa süreli hürriyeti bağlayıcı ceza veya ağır hapis cezası" olarak belirtmektedir.

Bu nedenle mahkememize 647 sayılı yasanın 19/1 maddesindeki:

"Müebbet ağır hapis cezasına hükümlüler 20 yıllarını, diğer, tümcesinin Anayasanın 2 ve 10. maddesindeki tanımlanan eşitlik ve hukuk devleti ilkeleriyle çeliştiği konusunda vicdanî kanı oluşmuştur.

Yargı: Yukarıda açıklanan nedenlerle,

Müebbet cezası 36 yıla eşit olduğuna göre 36 yıl içtimalı cezaya yargılı iyi halli ile müebbet -36 yıl- cezalı iyi hallinin cezalarının 1986 yılı öncesinde olduğu gibi eşit infazları gerekirken 1986 değişikliğinden sonra bu eşitliğin bozulması ve müebbetin 1 yıl 7 ay 6 gün fazla yatması durumunun Anayasanın 3 ve 10. maddelerine aykırı olduğu konusundaki yargılı ve C. Savcı Savlan Mahkememizce ciddi görülmüş olup, bu nedenle dosyanın 647 sayılı yasanın 19 / 1 maddesindeki "Müebbet ağır hapis cezasına hükümlüler 20 yıllarını diğer" tümcesinin iptali; böylelikle TCK'nun 13/son'a işlevlik kazandırılması ve 647 sayılı yasanın 19/1 maddesinin "diğer" sözcüğünden sonraki iyi halde şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalara mahkum edilmiş olanların (müebbetler dahil) 1 / 2 cezası atılarak 18 yıl sonunda tahliyelerinin sağlanarak önceki eşitliğin yeniden kurulması için Anayasanın 152 ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Yasanın 28. maddesi uyarınca dosyanın Anayasa Mahkemesine sunulmasına, bu durumun CMUK. nun 253 / 4. maddesi uyarınca bekletici sorun sayılarak yargılamanın durmasına yargılı CAT. ve C. Savcısı DÜE.'in istemleri gibi oyçokluğu ile karar verildi. 13.10.1989".